

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zapolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP

Felölös szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:
Égész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 6. szám.

Csütörtök, január 9.

Belügyi kérdések.

— **Andrássy Gyula gróf nyilatkozatai** —
— január 9.

Mint tegnapi távirataink között már közöltük, a képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap tárgyalta a belügyi tárca költségvetését, amelyet úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadott.

A tárgyaláson részt vett Andrássy Gyula gróf belügyminiszter is, aki a vita során nyilatkozott az egyes belügyi kérdésekről és nyilatkozatai sok dologra világosságot derítettek.

A miniszter mindenekelőtt foglalkozott a közegészségügy kérdéseivel s konstataálta, hogy a közegészségügyi kiadásokra rendkívül csekély összeg áll rendelkezésére, amivel az egyes hiányok magyarázatot kapnak. Hogy ezen segítsen, a maga részéről ezuttal is emelte a tételt 2 millióval és azt a jövőben fokozatosan emelni kívánja. Szint-egy kívánja a körorvosok ügyének rendezését is. Az erről szóló törvényjavaslat már készen van, csupán a pénzügyminiszterrel folyik a tárgyalás a fedezetet illetőleg. A javaslat alapelve az, hogy a községi és körorvosok törzsfizetése 1600 koronában állapítsanak meg. Ezt az állam fizetné, a községeket csak az utátalány egyéb költségek terhelnék. Ezzel a törvényjavaslattal lehetővé tesszük a körorvosok megélhetését s ennek eredményeképp remélhetőleg megszűnik az az állapot, hogy pld. egyes vidékek egészen orvos nélkül vannak, így pld. Sárosme gyében évek óta nincs községi orvos. Ugyanezen törvényjavaslat rendezni fogja a szülésznők ügyét is. A tuberkulózis elleni védekezésre szintén igen kevés költség áll rendelkezésre, de nem volna igazságos azt mondani, hogy ez irányban nem történik semmi, mert a múlt évben nyílt meg két szanatorium. Ezenkívül több diszpanzert, amelynek létesítése tulajdonképpen társadalmi feladat volna, amint más

országokban ezekről a társadalom gondoskodik, állami költségen kíván létesíteni.

A határrendőrség eddig nem fejthette ki azt a teljes működést, amelyet a törvény feladatává tesz. Ennek főoka eddigi szervezetében rejlett. Sem központi vezetése, sem legénysége nem volt ennek a rendőrségnek, csupán tisztjei voltak. Most gondoskodnak a legénység szervezéséről és központi felügyeleti szerv létesítéséről, aminek következtében a határrendőrség hivatásának remélhetőleg teljesen meg fog tudni felelni. Ami a bevándorlást illeti, e tekintetben elhangzott egyes aggályok túlzottak. A bevándorlókat a határon nem lehet megállítani, hanem a községekben ellenőrizhetik a külföldiek lakhatásáról szóló törvény értelmében az idegenek letelepítését.

A miniszter nyilatkozatának legfontosabb része azonban az volt, amit a választói jogra vonatkozó törvényről mondott.

Andrássy itt kijelentette, hogy a választói jog kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat benyújtására határozott terminust ugyan nem mondhat, de reményét fejezte ki, hogy már a kora tavasszal márciusban, esetleg áprilisban beterjesztheti a javaslatot. Főleg a kerületek beosztása igényel alapos megfontolást. Ma még az elvekről nyilatkozni korai lenne. Mindenestre, nehogy meglepetés legyen, mielőtt a javaslat nyilvánosságra kerül, ismertetni fogja a pártok vezérferfiival.

Végül szólt a miniszter a közigazgatás reformjáról s azt mondta, hogy a közigazgatás reformját és a közigazgatási jog kodifikációját fontosnak tartja, de sürgősebb a közigazgatás szervezeti reformja, főképp az eljárás reformja. Eddig a reformnak az képezte akadályát, hogy az alapelvek különbözők voltak a nézetek. De most már e tekintetben nem igen van eltérés. A közigazgatás kodifikálása a jövő országgyűlésnek egyik legsürgősebb feladatát kell hogy képezze.

A Szőlődjoktatás megalapítója.

— január 9.

Nem régen középkori stílusban épített kastélyában, mely Svédország bércei vidékén Naas városa közelében fekszik, halt meg a köz-
nép egyik kimagasló jöltevéje a Szőlődjoktatás megalapítója s a világ legnagyobb Szőlődjiskola vezetője, Salamon Ottó.

A Szőlődj, másképpen a házi iparra való népnevelés emez igazi philantrop által nemcsak megállapított, de ritka áldozatok árán tudományos alapon fejlesztetett. A naasi Szőlődjiska tulajdonképeni céja Szőlődj-tanítók kiképzése. Az intézet épen az ódon szerű kastélyal szemben terül el, amelyben az alapító családjával és nagyszámú szolgaszemélyzettel él. Annak tulajdonosa a vidék lakossága részéről oly nagy tiszteletnek és tekintélynek örvendett, hogy valahányszor a nagy föld-birtok urának kocsija az ut mentén elhaladt, a pórnép előtte térdet hajt.

Emez arisztokratikus hajlamok dacára Svédországban közmondás számba megy, hogy a naasi ipariskola bármily más intézményesé inkább arra való, hogy a demokratikus elveket a világban terjessze és a földhöz ragadt köznépet a szülei nemességétől függetlenné tegye.

Salamon Ottó 1859-ben Tothenburg városában született, ahol első kibéjezetését is nyerte. Nagybátyja a naasi terjedelmes föld-birtokot a tizenötödik században épült kastélyal együtt megvevén, parasztyermeknek számára a háziipar meghonosítása céljából megfelelő telket hasított ki s ebben az első háziipar iskolában Salamon Ottó, mint igazgató alkalmaztatott. Csakhamar arra a meggyőződésre jutott, hogy ez az iskola kezdetleges állapotban és szűkös méreteiben a nagybátyja által kontemplált cél mögött, hogy a háziipar a köznép között, mint kereszteti forrás tért nyerjen és mint közbudvelt foglalkozás mennél többek által felkorsoltassék, messze hátra maradt. Ennek következtében az iskola feloszlott és annak helyében svéd tanítók számára gyakorló háziipar intézet állítottatott. A Salamon-család ritka áldozatkészsége nyomán még a legszegényebb tanító is részt vehetett a hat hétre kimért háziipar oktatás jótéteményében, mely idő alatt a naasi iparképezdét látogató teljes állásban aránylag csekély díj mellett részesült. S az a módszer a leghelyesebbnek bizonyult. A Szőlődj-oktatás egész Svédországban óriási léptekkel haladt a tökély legmagasabb foká felé. Innen lettek a naasi iskolát végzett tanítók más országokba is meghíva, úgy hogy későbbben nem egy külföldi kormány ösztön-

A „TORONTÁL” tárcája.

Ilyenek vagyunk.

Este mint rendesen, úgy most is előtt hozzánk az iskolatársam. Most azonban úgy látszott, mintha valami bántaná; nem mert a szemembe nézni s lovaglóostorával idegesen verdeste a csizmáját. Nem mertem megkérdezni tőle, hogy mi bántja; de aztán ő maga kezdett beszélni róla.

— Tudod ma valami ostobaság történt velem.

Ezen nagyon csodálkoztam, mert olyan embernek ismerem, aki nagyon okos és mindent megfontolt s aki ennél fogva aligha követhet el valami ostobaságot.

— Ma tűz volt a szomszédunkban — szólt — egy kunyhó égett le.

— És te talán a tűzbe ugrottál, hogy valakit megmentés? — kérdeztem tréfálkozva.

Vallat vont, s egy kissé elpirult.

— Eőszőr csak a széna gyuladt meg az udvaron, de csakhamar tűzet fogott a kunyhó teteje is. Eppen Leon Say egy érdekes cikkét olvastam, de mikor a nagy füstgomolyagot láttam kíváncsi lettem s a tűzhöz futottam.

Az emberek csaknem mind a szántóföldön voltak, csak az asszonyok voltak otthon; a kántor felesége folyton szent Flóriánhoz imádkozott, egy öreg paraszt pedig anyyira meg volt ijedve, hogy egy fűres vödört tartott a kezében s nem tudta, mit csináljon. Hallottam, hogy a kunyhó ajtaja be van zárva, hogy a gazda, feleségével együtt a szántóföldön van... A kunyhó egyszerűen égett, mintha csak puskaporral lett volna tele a padlása... Nagy sokára odajött a tűzhöz néhány férfi is; ezek fejével feszegették az ajtót s néhány vödör vizet öntöttek a tűzre. Láttam, hogy a kunyhót már nem lehet megmenteni. Egyszerre csak elküldte magát valaki: „Bent van a gyerek! A his Staszjek az ablak mellett a bölcsőben van! Be kell törni az ablakot, talán még meg lehet menteni.”

De senkissem moccan. Az égő szalma-fedő lecsuszott a tetőről, már a gerendák égtek.

Mióta a gyereket említették, szóta nagyon hevesen dobogott a szívem. Ha senki se megy be a gyerekért, gondoltam magamban, bemelegyek én... Egy fél perc alatt meg lehetne menteni... de olyan rettenetesen ég az a tető...

— Na mozduljatok már, ti gyávák — kiáltották az öreg asszonyok.

— Hát menj te a tűzbe, ha olyan okos vagy! — szólt egy paraszt. — Bizonyosan ott maradsz, ha beugró az ablakon s a gyermek különben is olyan gyenge, hogy aligha marad életben.

Szép, gondoltam magamban, senki se megy be? én még habozom. Az eszem azt sugta, hogy minek tenném ki magamat ilyen balandak. Hatha nincs is a bölcsőben? A gerendák már megszenesedtek s anyyira remegnek, hogy minden pillanatban beszakadhatnak.

De mégis be kellene menni... A gyereket nem szabad ott hagyni... Így beszélt a szívem... De talán már nem is élt választotta az eszem. Ez esetben kár volna még a ruhámat is tönkretenni.

Egyszerre csak nagy sikoltásra oda rohant közénk egy asszony: Egedjétek!... A gyermekem!... Mentétek meg, ha van szívetek!

Odarohantam az égő hához. Nagy füst-felhő vett körül s éreztem, hogy a hajam meg pörkölődik s abban a pillanatban ledőlt a kémeny. Megijedtem s visszahátráltam a parasztok közé. Milyen ostoba voltam, gondoltam magamban, hogy a szívemre hallgattam. S köbögtem a sok füstől.

Egyszerre csak félre lököt egy his leány s egyenesen a tűz felé szaladt. Aztán ablak-

Öt órasi tea (five o'clock tea)

a Magyar Király Szállodában.

59-22

dijakat tűzött ki azok számára, akik a naasi ipariskola látogatására hajlandóságot éreztek magukban.

Felette érdekes Miss Langly Erzsébetnek egy angol lapban közölt leírása a naasi iparoktatásról:

„Abban az időben, mikor én Naasban tartózkodtam, 143 hallgató részesült az oktatásban nem kevesebb mint tizenkilenc különféle nyelven. Japánból, Romániából, Egyiptomból, Indiából, a világ minden tájáról jöttek tanítók Naasba, hogy Salamon szellemfejlesztő és elmemozgató előadásait feszült figyelemmel kövessék. Salamon pedig a mindennapi oktatási pensumot négy osztályban, még pedig svéd, német, francia és angol nyelven adta elő. Ezer meg ezer iskolában a világ minden részében ott függ Salamon arc képe Froebel és Pestalozzi mellett és ezer meg ezer parasztyerek áldva említi Salamon nevét, akinek közvetve ipari ügyességét és kenyerét köszöni.

Dr. Klein Mór.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 8 órától kezdve 1/2-ig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő este 7-től 8-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

1908. jan. 11. Izr. nőegylet estélye.

1908. jan. 13. Köz. biz. ülés.

1908. febr. 1. Kultúrestélye.

— **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügyminiszter dr. Erdőgh Árpád nagyikindai kir. alügyészt a szegedi kir. ügyészséghez helyezte át.

— **Szolgabírák beosztása.** A vármegye főispánja a tisztújítás alkalmával megválasztott szolgabírákat következőleg osztotta be: Alibunára Széppfy Elemért, Antalfalvára Molnár Zoltánt, Bánlakra dr. Baár Jenőt, Csenére Stojanovits Vazult, Módosra Kovács Gusztávot, Nagyikindára Vogel Dezsőt, Nagyszentmiklósa Peterdy Kálmánt, Nagybecskerekre id. Tullics György és dr. Sal Ferencot, Párdányra Sántha Gyulát, Pancsovára dr. Tóth Béla és Krewrath Armin, Perjámosra Keresztes Györgyöt, Törökbanizsára Micskev Vince és Napholtz Lajost, Törökbecsére dr. Welliacha Károlyt, Zsombolyára ifj. Tullics Györgyöt.

— **Eljegyzés.** Rektorisz Károly nagybecskereki kir. törvényszéki bíró eljegyezte Mikos Géza budapesti kir. ítélőtáblai bírónak szép és szeretetreméltó leányát, Annát.

— **A titeli hid.** Emittették, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter a titeli vasutak, illetve hid tárgyalására értekezletet hívott egybe. Az értekezletet tegnap megtartották a kereskedelmi miniszteriumban Stettina miniszteri

csőrömpölést hallottam, a leány bugrott az égő házba.

— **Jagna, Jagna!** — kiáltott egy öreg asszony, mit tettél!

Ebben a pillanatban beszakadt a tető. Jagna eltűnt a nagy füstgomolyában. Egy fél perc múlva azonban már kimászott a leány az ablakon. A gyermek a karján volt. A gyerekek tölébredt a teljes erejéből sikoltozott.

— **El még a gyermek?** — kérdeztem.

— **Természetes, hogy él; és semmi baja.**

— **És az a leány, aki megmentette, a nővére, ugy-e?**

— **Ah, dehogyan!** Ez a leány teljesen idegen reá nézve, sőt, csak közönséges cseléd, aki a más házában szolgál. Még nagyon fiatal, legföllebb tizeöt éves.

— **És a leánynak nem történt semmi baja?**

— **Egy kissé megpörkölődött ah haja, meg a fejkendője.**

... Mikor idejöttem hozzátok, szót a barátom, találkoztam a leánynyal. Az ajtóban ült, burgonyát hámozott és dalolgatott. Meg akartam dicsérni, de szembe jutott, hogy milyen elszánt volt a leány s milyen gyáva voltam én sannyira elszégyeltem magam, hogy nem tudtam egy szót sem szólni... Igen, ilyenek vagyunk! szót a barátom s dühösen csapkodta lovaglósorával a füvet.

Az égen már ragyogtak a csillagok, hűvös szél támadt s csak a békák kuruttyolása és a fölöttük repülő vizimadarak szárnyainak suhogása hallatszott.

Ilyenkor rendszeren nagyesszű terveinkről beszélünk, most azonban mind a ketten hallgatunk. Mintha minden bökör, minden fa azt susogta volna körülöttünk: „Igen, ilyenek vagytok!”

Boleszlav Prusz.

tanácsos elnökletével. Képviselet voltak a kereskedelmi és pénzügyi miniszterium, a Máv., valamint a vasuti és hajózási felügyelőség, Torontál, Bács, Ujvidék és Pancsova törvényhatóságai, Titeli községe és a két vasutnak engedélyesei. A titeli hidat illetőleg négyféle kombináció van:

1. Titelnél a Tisza úgy lesz áthidalva, hogy csak közúti hid legyen. Ebben az esetben a költségek kitesznek 1 millió 700 ezer koronát.

2. Kizárólag vasuti hid. Költség 1 millió 500 ezer korona.

3. Kombinált közúti és vasuti hid, elkülönítéssel. Költség 2 millió 950 ezer korona.

4. Oly közös hid, hol a járó pálya nincs elkülönítve. Költség 2 millió 340 ezer korona.

Miután egyhangulag eldöntötték azt a kérdést, hogy legcélszerűbb az áthidalást Rudolfsgrád községgel szemben megcsinálni, az értekezlet kimondta, hogy a hid építésére vonatkozólag a 4-ik kombinációt tartja a legmegfelelőbbnek. A főkérdésben azonban, hogy ki és milyen arányban járuljon a hid költségeihez, nem tudtak megállapodni, erre nézve tehát újabb tárgyalás lesz. Torontálvármegye képviselője, Jankó Ágost alispán a vármegye nevében kijelentette, hogy arra való tekintettel, mikép a Tiszának áthidalása a vármegye érdeke, a költségekhez hajlandó annyiban hozzájárulni, hogy a hidnak a torontáli oldalán levő feljáróját saját költségeire elkészíteti és a legközelebbi közúttal összeköttetésbe hozza. A hid költségeihez való egyéb hozzájárulást a vármegye kihatásba nem helyezhet, mert uti alapja annyira igénybe van véve, hogy a legcélszerűbb áldozatot sem hozhatja. Az alispán még hozzátette, hogy a vármegyének az volna nagyobb érdeke, hogy a hid létesítése folytán a nagybecskerek—titeli vasut épüljön ki. Megjegyzendő ugyanis, hogy az említett hid létesítésével két vasutnak, nevezetesen a nagybecskerek—titeli és a titeli—pancsovai vasutnak a kiépítése van terve véve.

— **A Dmke elnökválsága.** A Dmke igazgatósága által kiküldött bizottság az elnökválság megoldása tárgyában vasárnap Szegeden ülést tartott. A bizottság egy szűkebbkörű bizottságot küldött ki acsából, hogy a Dmke eddigi kulturális működésének és vagyoni helyzetének teljes ismerete mellett kellőleg elkészített javaslatot terjeszzen elő. E szűkebbkörű bizottság elnöke Kelemen Béla főispán, tagjai dr. Rósa Izse, Malina Gyula, Porjessay László és Fajka János.

— **Öt új egyetem.** Tudvalevő dolog, hogy Apponyi Albert gróf kultuszminiszter közoktatásügyi programja keretében öt új egyetemet szándékozik felállítani a vidéken a létesíteni akarja a második megyetemet is. Pozsonyba beavatott helyről, az ottani „Nyugatmagyarországi Híradó” című lap közlése szerint, az az értesítés érkezett, hogy az öt új egyetem székhelye Pozsony, Kassa, Szeged, Debrecen és Pécs lenne. Míg az új megyetemet Temesvár kapná meg.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter a kisjécsai függetlenségi és 48-as partiór alapszabályait a jóváhagyó záradékkal ellátta.

— **Uj tanító Bégaszentgyörgyön.** Feimer József zárcsai községi népiskolai tanítót a bégaszentgyörgyi népiskolához választották meg.

— **A kultúregyesület ismeretterjesztő előadásai.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület tudvalevőleg ismeretterjesztő előadásokat is szervezett a vármegye több helyén. Mint Perjámosról jelentik, ott már két ilyen ismeretterjesztő előadás volt. Az egyiket Jung János ottani tanító a gyermeknevelésről és hiányairól tartott előadást, Lux Imre tanító pedig „Lerándulás az Adriára” címmel ismertette a magyar tengerpartot. Mindkét előadást nagy közönség hallgatta, amely zajos tetszéssel honorálta az előadókat. Legközelebb Jung János tanító a népnevelésről és társadalomról tart előadást, míg Fuchs Imre ottani segédelkész a szociális kérdéseket fogja ismertetni.

— **Megtámadott vármegyei tisztújítás.** Szegedről írják: A csongrádvármegyei tisztújítás a megye törvényhatósági bizottságának december 21-én tartott rendkívüli közgyűlésén ment végbe. A választást, melynek eredményei ismereteseik, most megtámadják Molnár Jenő, Faragó Antal, Reök Iván és Mezői Vilmos megyei bizottsági tagok és országgyűlési képviselők. Megbízott ügyvédjük, Kószó István dr. által bírói panaszszal élnek az összes tiszti állások betöltése tárgyában hozott határozatok ellen. A panaszt, melyet az alispáni hivatalhoz nyújtottak be, azzal

indokolják, hogy a határozatok hozatalánál, vagyis a választásnál a törvényben előírt tételes rendelkezések figyelmen kívül hagytak.

— **Januári eső.** Az időjárás valóságos boldondot járat az emberekkel. Az új esztendővel beköszöntött a legkeményebb tél s már azt hittük, hogy február végéig ki se jövünk belőle s most egyszerre vége szakad a fogcsikorgató hidegnek. Tegnap még tíz fokos hidegben dideregtünk s ma arra ébredünk, hogy a hőmérő higánya jóval fölül van a zéruson és — esik az eső. Az emberiség tulnyomó része ugyan nem haragszik, ha ebben a drága világban kevesebb fűtőanyagra van szüksége, de azt mindenesetre konstatálni lehet, hogy az eső januárban furcsán fest.

— **Halálozás.** Öszinte részvétellel vesszük a hirt, hogy özv. Becker Henrikné született Tolveth Zsófia tegnap életének 70-ik évében Budapesten hirtelen elhunyt. A köztiszteletben állt urinó halála, kiben Baaden Károly, a központi állami iskola igazgatója anyósát gyászolja, Nagybecskereken is nagy részvételt kelt és a Tolveth, Haidegger és Franz családokat ejti gyászba. Temetése holnap délelőtt megy végbe Ujpesten.

— **A törökbecsei kultúrestély.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egylet által rendezendő kultúrestélyre Törökbecsben nagyban folynak az előkészületek, úgy hogy előreláthatólag kiváló sikere lesz. Az estélyre a törökbecsei rendezőség változatos és érdekes műsort állított össze, amelynek központjában a kultúregyesület kiktöltötteinek, Knyszkó Lajosnak és Somfai Jánosnak előadása áll. Az estélyre kirándul Jankó Ágoston alispán, a kultúregyesület elnöke, valamint a kultúregyesület igazgatója, dr. Vinczehid Ernő m. főjegyző is, az igazgatóság számos tagjával. Azonkívül igen sokan mennek ki Nagybecskerekre úgy a férfiak mint a hölgytársaság részéről, úgy hogy az estély minden tekintetben nagyarányú lesz.

— **Gazdasági cselédek és munkások jutalmazása.** A földművelésügyi miniszter minden évben nagyobb összeget szokott jutalmul kiosztani oly gazdasági cselédek között, kik hűség és példás viselkedés mellett huzamosabb időt töltöttek egy munkaadónál, valamint olyan gazdasági munkások között, kik megbízhatóságukkal, szorgalmuk és józanáguk által munkatársaik között kiválóan. A folyó évi jutalmazások most nyertek befejezést és az ez alkalommal összeállított kimutatásból látjuk, hogy az 1907. évben 215 gazdasági cseléd részesült 17.450 korona és 117 munkás 10.250 korona, összesen tehát 332 gazdasági alkalmazott 27.700 korona jutalomban. Elismerő oklevelet nyert az 1907. évben összesen 343 gazdasági alkalmazott; a 40 évi hűségért adományozandó díszéremmel 42 cseléd és munkás lett kitüntetve. Ugyancsak most közli a földművelésügyi miniszter a vármegyék és törvényhatósági városok főispánjaival a jövő évi jutalmazásokra vonatkozó tervezetet. E szerint a jövő évre 10.000 koronával többet irányoz elő a miniszter a célra, mint a múlt évben. Olyan vármegyékben, hol a múlt években cseléd- és munkásmozgalmak voltak, például okából több jó magaviseletű és odaadó szolgálatú cseléd és munkás lesz megjutalmazva. Ezek között van Torontál megye is, ahol 3—3 cseléddel és 3—3 munkással több lesz megjutalmazva, mint az előző években.

— **Ipari könyvvezetési tanfolyam iparos-mesterek és segédek számára.** A kir. technológiai muzeum épügy, mint más nagyobb városban, Nagybecskereken is könyvvezetési kurzust nyit az iparosmesterek és segédek számára, hogy ezen tanfolyamon a kisiparosok a legszükségesebb könyvvezetési ismereteket megszerezhessek. A tanfolyam f. hó 15-én nyílik meg és tart március hó végéig, hetenkint négy esti órában. Jelentkezni lehet esténként 5-től 7-ig a központi állami népiskola földszinti helyiségében.

A hajai milliós főnyeremény pörös ügye még mindig nincsen eldöntve. A pör tudvalevőleg abból származott, hogy Eckert Antal bajai lakos az ottani Kereskedelmi és Iparbankot azzal vádolja, hogy részletvételt, amely szerinte eredetileg a milliót nyert számat tartalmazta, kicserélték és ezzel őt a milliós főnyereményről elűzték. Az egész bonyodalom nem keletkezett volna, ha Eckert Antal sorsolási lapot járattat volna, mert ebben az esetben már masnap tudta volna, hogy nyert-e a sorsjegye és ha csakugyan az övé volt a milliós nyerő szám, a részletvételt nem adta volna ki a kezéből. Látni való ebből, hogy mindenkire nézve, akinek értékpapirjai és különösen sorsjegyei vannak, felette fontos egy jó sorsolási lapnak a járattása. Ilyennek van elismerve a „Pénzügyi Hírlap”, amelynek sorsolási részét, a „Pénzügyi Utmutató”-t a legilletékesebb helyek, jelesül a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter mint teljesen megbízható szakközlönyt, a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter mint szakértelem-

mel és pontosan szerkesztett lapot hivatalosan ajánlottak. A lap előfizetői a januári számmal ingyen kapnak egy sorsolási naptárt, továbbá kapják a „Pénzügyi és tőzsdéi évkönyv"-et, amely sok más hasznos tudnivalón kívül tartalmazza a kezdettől fogva az 1907. év végéig kihuzott, de kifizetés végett bemutatni elmulasztott sorsjegyek hivatalos kimutatását, úgy, hogy e könyvből mindenki azonnal megtudhatja, vajjon sorsjegye ki van-e már huzva vagy nincs? A „Pénzügyi Hírlap" előfizetési ára 5 korona, amely összeg postautalványon küldendő be a kiadóhivatalba (Rákóczi-ut 44), ahonnan kívánatra mutatószámokat is küldenek.

— A szerb szocialisták kongresszusa. A magyarországi szociáldemokrata párt szerb tagjainak nagybecskereki kongresszusát ma folytatták a „Korona"-szállodában. A kongresszus, mely ma is az agitációs ügyet tárgyalta, estig eltart. Tegnap a vidéki küldöttek tiszteletére mulatság volt a „Korona"-ban, mely igen jól sikerült.

— A gyilkos alkohol. Szerbelemén tegnap este részegen bandukolt hazafelé Szubotin Lyuba. Utközben találkozott Lakatos Risztával, akivel szóba elegyedett. A diskurzusból hamarosan vita, majd veszekedés lett, ennek pedig az lett a vége, hogy a részeg Szubotin revolvert rántott és Lakatos Risztára lőtt, úgy hogy ez menten halva rogyott össze. A csendőrség a vizsgálatot folytatja.

Irodalom.

* Három könyv. Gallovich Jenő, a Dmke főtitkára három könyvet adott ki. Az egyik kötetben, melyet elsőül csupán a gyűjtemény gazdagabb műveitől fogva említünk, novelláit, kisebb és nagyobb elbeszéléseit foglalta egytűvé az író. „Az asszony" címmel jegyezve a kötetet, ama első elbeszélés kapcsán, mely hasonló címmel nyitja meg a változatos, érdekes problémákat feltáró sorozatát ezen eredeti genréjű alkotásoknak. Sok érdekes megfigyeléssel megírt elmesét az első elbeszélés, amely egy szomorú, boldogtalanságban vergődő asszony életét rajzolja változatos színekkel. Szépen megírt apróság a „Gyerek" című történet, amely valóságai apothézise a tiszta családi életnek. Annál sötétebb és szomorúbb a „Kirándulás" című elbeszélés, amely az elvesztett hitves ravatalánál fájdalmas kötségbeeséssel virrasztó férj lelki állapotát rajzolja meg megkapóan. Kedvesen megírt történetek a „Tavaszkisasszony", a „Vér", a „Mese", mind valamennyi gondos, megfigyelése a szerelemtől nyiladozó bánatos emberi léleknek. Ugyanebben a kötetben két szindarab is van, amelyeket külön kötetekben is kiadott a szerző s így állított össze három kötetet. A szindarabok: „Magda" és „Lápvirág", mely utóbbihoz Hubay Jenő irt zenét. Ez utóbbi érdekes problémát fejtető társadalmi színmű, amelyet a szerző még nem nyújtott be seholy színpadon való bemutatására. A Maga című szindarabról hasonló elismeréssel nyilatkozhatunk. Írója a színpad technikájával s az élet mély felfogásával rendelkezik. A kötetek a nyomdai-technikai modern, tetszetős készségével vannak kiállítva s Engel Lajos izlésees nyomdájából kerültek napvilágra s megérdemlik, hogy olvasó asztalainkra kerüljenek.

* A nő és a társadalom című folyóirat az évi első száma a következő tartalommal jelent meg: H. v. Gerlach: Nők mint választók. Zsigány Zoltán: A csurgó irtalom. Szenczy Margit: A posta, távirat- és távbeszélő női alkalmazottai. Dr. Ferenczi Sándor: Női ruházat. Glosszár Laura Frost-Königsberg: A nő a közéletben. A cseledek megrendszabályozásán. Szemle. Irodalom. A lap kiadóhivatala Budapest, VI. Andrassy-ut 83. Előfizetési ára fél évre 3 kor.

* A kinematográf első száma valóban fényes tartalommal, mutatós külsővel 16 oldalnyi terjedelemben megjelent. A lap nemcsak a mozgó-fénykép ügyével foglalkozik, hanem kiterjed a rokonszámokra: az amatőr fényképezésre, a gramofon- és fonográfia is, melyeknek kedvelőit a lap maga köré kívánja gyűjteni. A lap szerkesztőjén, Lenkei Zsigmondon kívül irtak az első számba: dr. Boda Dezső főkapitány, dr. Váradi Antal, dr. Gyulai Farkas, Décsi Gyula, Vári Rezső, Adorján László stb. Ez az ujság szakembereknek nélkülözhetetlen s a nagy közönségnek azórákozató, tanulságos olvasni valót nyújt. A hézagpótló lap 14 naponként jelenik meg. Egyes száma 50 fillér, félévre 6 korona. Kiadóhivatala Budapest, Baross-utca 59. sz. a. van.

* Zenélő Magyarország. Az országiszerte ismert zeneműfolyóirat a Zenélő Magyarország ez újévi 340-ik füzetével XV. évfolyamát kezdi meg. A magyar zenekedvelő közönség osztatlan szeretetében megizmosodott egyetlen zeneműfolyóiratunk ezután is — mint programja kifejti — havonta kétszer megjelenő 14—14 oldal terjedelmű füzetében mindig első kézből hozza azon legjobb s legsikerültebb magyar és külföldi hírnevesebb zeneszerzők kompozícióit, melyek a magyar dal, népdal, opera, operette, műdal, vígda, tánc

és szalonzene terén, énekre-zongorára s helylyel közszel hegedűre megjelennek. Munkatársai a legnevesebb magyar és külföldi zeneszerzők. Előfizetői teljesen nélkülözhetik a drága zeneműveket, mert minden számottevőbb zeneműjodonság először a Zenélő Magyarországnak lát napvilágot. Nevezetes újítása, hogy: ez év I. félévi előfizetői a páratlan tartalmu „Husvétii Zenealbumot", az egész éves előfizetőt ezt és még hozzá a „Karácsonyi zenealbumot" díjtalanul kapják. Az 1908. évi 350-ik füzet tartalma: I. Két új magyar dal: 1. „Ablakomra ráhajlik a szomorúfűz aga." 2. Istenem, mikor lesz énnekem öiforintos kedvem? II. Lányi Ernőtől egy pompás „Intermezzo". III. Szent Gály Gy.—Reviczky Gy. „Hangulat" című műdala. IV. Hoffheimer Jerome „In Marocco" moór serenádja. Előfizetési ára a régi: Egész évre — 24 füzetre — 12 korona, félévre — 12 füzetre — 6 korona. Egyes füzetek ára 1 kor. Előfizetések a „Zenélő Magyarország" (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalához, Budapest, VIII., József-körut 24. intézendők, honnan megismerésre mutatószámot is küldenek. A magyar zene-termékeinknek külföldön is becsületet szerző érdemes vállalatot minden zenebarátnak figyelembe ajánljuk.

TAVIRATOK.

Az új bán esküje.

Budapest, január 9. (A „Torontál" eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Rauch Pál báró, az új horvát bán ma délelőtt 10 óraker tetete le a Hofburgban az esküt a király kezébe. Az eskütételen zászlósúrként Orczy Béla báró volt jelen, azonkívül jelen volt Wekerle Sándor miniszterelnök, míg az eskümintát Zichy Aladár gróf miniszter olvasta. Az eskütéte után a király az új bán külön kihallgatáson fogadta.

Wekerle a királynál.

Budapest, január 9. (A „Torontál" eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a mai általános kihallgatások során a király elsőnek Wekerle Sándor miniszterelnököt fogadta, aki megköszönte a kiegyezésért kapott kitüntetést. A miniszterelnök délben Beck báró osztrák miniszterelnökkel tanácskozott s délután 3 óraker visszautazott Budapestre.

Andrássy Gyula gróf nyilatkozatai.

Budapest, január 9. (A „Torontál" eredeti távirata.) A politikai köröket élénken foglalkoztatják Andrássy Gyula grófnak a pénzügyi bizottságban tett nyilatkozatai, amely nyilatkozatok ismét aktuálisá teszik a kormány átmeneti idejének tartamát. Tudósítójuknak alkalma volt egy szereplő államférfiúval e tárgyban beszélgetést folytatni, aki a következőket mondotta:

— Gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek a képviselőház pénzügyi bizottságában tett az a nyilatkozata, hogy márciusban, vagy áprilisban be-terjeszti az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot, még korántsem jelenti azt, hogy ezzel a kormány átmeneti ideje most véget ér, mert attól még nagyon messze vannak a választások. A kormány munkatere a képviselőházban az, hogy mindenekelőtt letárgyalatja az adóreformot, azután az ujoncjavaslatot és költségvetést, majd azok a javaslatok kerülnek sorra, a melyeket az egyes miniszterek alkotásaként akarnak hátrahagyni. A kormánynak pedig alig van tagja, akinek ne volnának olyan tervei, amelyeket meg akar valósítani. Kizártnak tartom, hogy a képviselőház az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot a nyári szünet előtt letárgyalja, de ha le is tárgyalná, jól bele fog nyulni az őszbe, míg a javaslatból törvény lesz. Az új választások az én véleményem szerint 1909. év nyara előtt aligha történhetnek meg.

Visszalépés a függetlenségi pártba.

Budapest, január 9. (A „Torontál" eredeti táv.) Majtényi Ádám képviselő, aki a kvóta miatt kilépett a függetlenségi pártból, levelet irt Kossuth Ferencnek, a melyben ismét a pártba való belépését jelenti.

Fővárosi sztrájkmozgalmak.

Budapest, január 9. (A „Torontál" eredeti távirata.) A budapesti mészárosok sztrájkjához, amely még mindig változatlanul tart, most a fuvarosok sztrájkja járult. A fuvarozó munkások ugyanis bér-emelést kértek, amit a vállalkozók azonban nem adtak meg. A fuvarosok sztrájkja ma még csak részleges, de ha a vállalkozók nem teljesítik a kívánságukat, az összes munkások sztrájkba lépnek.

Blaskovich Zdenko temetése.

Budapest, január 9. (A „Torontál" eredeti távirata.) A kártyajáték miatt tegnapelőtt öngyilkossá lett Blaskovich Zdenko pénzügyminiszteri segédtitkár ma délután temették el a kerepesi-uti temető halottas házából élénk részvét mellett.

Letartóztatott sikkasztó.

Budapest, január 9. (A „Torontál" eredeti távirata.) A fővárosi rendőrség letartóztatta László Ignác kereskedelmi utazót, aki Peisner Lipót cég kárára 3500 koronát elsikkasztott.

A széngáz áldozatai.

Budapest, január 9. (A „Torontál" eredeti távirata.) A budapesti közuti villamos vasut Damjanich-utcai állomáshelyén tegnap este a társaság egy fiatal alkalmazottja, Oicsay Sándor nevű 17 éves fiu egy másik fiuval jól befűtött szénrel a kályhába s azután lefeküdtek. A két fiut reggelre eszméletlen állapotban találták meg a széngázmérgezés folytán. Még éltek s rögtön a kórházba vitték őket, de aligha maradnak életben.

Határidő-üzlet.

Budapest, január 9. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záralkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1908.)	25.34
Buza októberre 1908.)	22.58
Rozs (áprilisra 1908.)	20.72
Rozs októberre 1908.)	18.26
Zab (áprilisra 1908.)	16.44
Tengeri (májusra 1908.)	14.24

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.
Érvényes 1907. október hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Verseck, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsovárol: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegeodról: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
Szegeodról: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseckről, Alibanárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Pancsovárol: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 06 p.
Császtelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 29

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szegeodról—Budapestre: d. a. 10 óra 10 p.; este 5 óra 46
Szegeodról: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseck: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Verseck, Antalhalva—Pancsova és Alibanarra reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p. délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.
Császtelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Teljesen elkülönített

butorozott

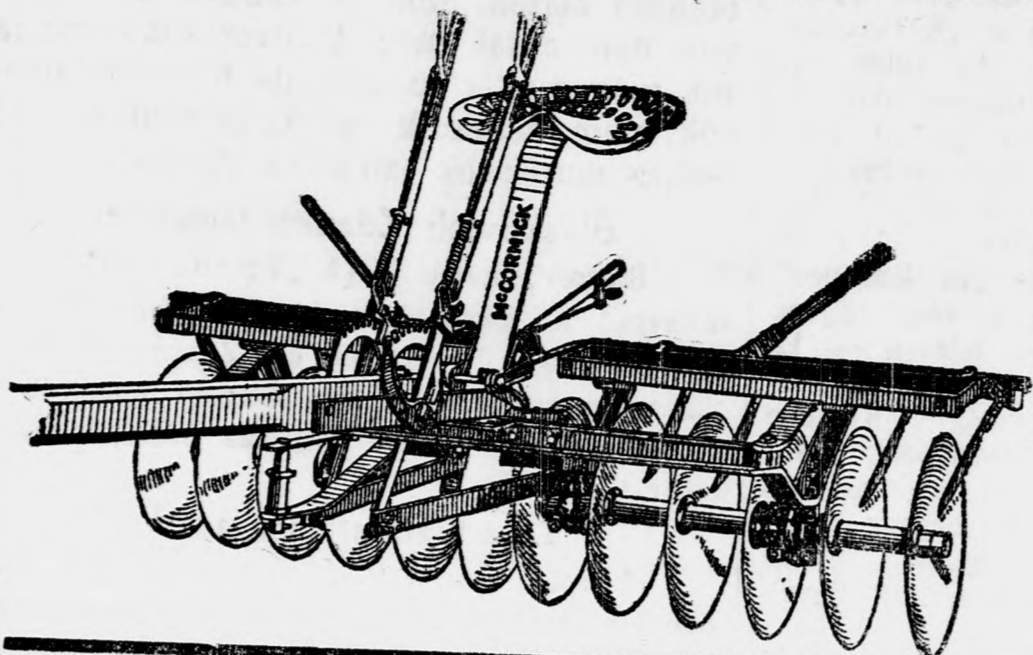
garçonlakás

villanyvilágítással kiadó.

Deák Ferenc-utca 7.

Vezérképviselői a

Hofherr és Schrantz cséplőgépgarnitúráinak és gazdasági gépeinek
Ganz és Tsa r. t. motorai, malomberendezései és gőzekéinek
Mc. Cormick aratógépei és gazdasági gépeknek.

Cséplőgépek átalakítása a legújabb szerkezetre.
Locomobilok átalakítása magánjárokra.

== Javitások, üntvények gyorsan és olcsón elkészítettek. ==
Technikai cikkek, olajok, tömör zsír a legjobb minőségben.

Iroda: Telefon 106.

Gyar: Telefon 51.

Nagybecskereki gépgyár vas- és fémöntőde
Braun és Prandell.

15-15.2

REPCZEOLAJAT ÉS
REPCZEBOGÁCSOT

tartok raktáron eladásra. Szives megkeresések

Weszin Szima
olajgyáros, Szerbittebe

intézendők. 51-3.3

Rámpás
Dr. Brájer Lajos szőlőjéből

Literje 36 krajcár.

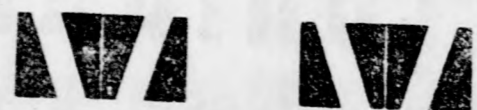

Literje 36 krajcár.

kapható Zápolya-utca 1. a házmesternél.

NYOMDÁSZ-
TANULÓNAK

egy jó családból való
fiú azonnal felvétetik.
Bővebbet e lap kiadó-
hivatalában.

53-x.1

12283/1907. tkvi sz.

58-1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvsz., mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Szerb Takarekpénztár R.-t. végrehajtatónak Matejovszki Ferencné született Hornung Mária végrehajtást szenvedő elleni 1700 korona tökékövetelés s jár iránti ügyében, ugy a csatlakozottnak tekintendő Nagybecskereki Népbank R.-t. cég 2070 kor. és járulékai-ból álló követelése kielégítésére is az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvsz. területén lévő, a nagybecskereki 617. sz. tkvben A. I. 1. sor 1075. hrsz. alatt felvett 330 négyszögöl területű birtokból és a rajta épült 671. ö. i. számú házból a Matejovszki Ferencné szül. Hornung Mária jutaléka 3024 kor. kikiáltási árban 1908. évi márc. hó 10-ik (tíz) napjának d. e. 10 órájkor ezen kir. törvszék tkvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül igéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 302 kor. 40 fill.-t készpénzben, vagy az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatti kelt m. kir. Igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában megjelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagybecskereken, 1907. évi december hó 30. napján.

Rektorisz,
kir. törvszéki bíró.

A melencei sorompónál levő
206. **ház** szabad
számu **ház** kézből
eladó, esetleg bérbeadó.

Bővebb felvilágosítással szolgál:
Bohn Pál
Magyar-utca 240. sz.

63-2.1

HIRDETÉSEK

FELVÉTERNEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

Férfi gyakornok,

a ki a kereskedelmi irodai teendőkben jártas,
azonnali alkalmazást nyer
helybeli iparvállalatnál.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

62-x.1

Eredeti
chínai- és orosz
teák.

köszerek,
szappanok,
40-6.6

Valódi
jamaicai rum

Legalkalmasabb
ajándékok,

továbbá mindennemű drogua-árak, gyógylívék,
gummiárak, különlegességek, bel- és külföldi illatszerek,
szappanok, pipere-, házi- és gazdasági cikkek, gyógyborok stb. stb.
a legjobb minőségben

Látszerek, optikai és fényképzési cikkek kaphatók

MELKUH DEZSŐ
DROGUERIÁBAN, NAGYBECSKEREK.
TELEFONSZÁM 95. TELEFONSZÁM 95.

Legfinomabb
magyar- és
francia
cognac.

Mindenféle
likőr- és rum-
essenciák